

Predikant en kerkrentmeester: Samen sterk voor de kerk!

In onze Protestantse gemeentes vervullen kerkrentmeesters een cruciale rol in het scheppen van de voorwaarden voor het leven en werken van de kerk. Dat geldt ook voor de ondersteuning van de predikant: een ambtsdrager die niet in loondienst is van de gemeente, maar wel volledig verbonden is aan het gemeentelijke leven. Wat kan en mag er als predikant en gemeen- te verwacht worden van elkaar? In dit artikel gaan we in op de specifieke positie van de predikant en proberen we antwoord te geven op deze vraag. Want ‘Samen sterk voor de kerk’ geldt zeker niet in de laatste plaats voor de kerkrentmeesters en de predikant.

TEKST JETZE KEMPENAAR EN JOOST SCHELLING

De predikant binnen de Protestantse Kerk

De predikant is als ambtsdrager geroepen om te dienen in de bediening van Woord en sacramenten, het pas- torale werk, de verkondiging en de toerusting van de gemeente. Het predikantschap rust op contact: naast de eredienst zijn er ontmoetingen, pastorale gesprekken, kringen en bovenplaatselijke taken zoals werkgemeen- schappen, consulentschappen en afvaardigingen naar meerdere vergaderingen.

De predikant is niet in loondienst van de gemeente en is niet ondergeschikt aan de kerkenraad. De gemeente is wel verantwoordelijk voor goede randvoorwaarden, maar is geen werkgever in juridische zin. De rechtspositie van predikanten wordt toegelicht in Generale Regeling 5 (protestantsekerk.nl/generale-regelingen/5-rechtspositie- predikanten/#h_gr5_14).

Verantwoordelijkheid college van kerkrentmeesters

Het college van kerkrentmeesters heeft de taak "de mate- riële en financiële voorwaarden voor het leven en werken van de gemeente te scheppen en te onderhouden". Specifiek richting de predikant betekent dit: zorgen dat de predikant zijn of haar werk goed, veilig en duurzaam kan uitvoeren. Hieronder vallen huisvesting, werkplek, administratieve ondersteuning en financiële regelingen.

Huisvesting: de pastorie

Het college van kerkrentmeesters is verantwoordelijk voor een veilige, functionele en passende woonruimte voor de predikant en gezinsleden. Hoewel de predikant niet als huurder wordt beschouwd in civielrechtelijke zin, wordt een hoge mate van zorgvuldigheid verwacht. Regelmati- ge afstemming over onderhoud en renovatie is essentieel.

Uitgangspunten voor de huisvesting van de predikant zijn:

- Woongenot: Voldoet aan gangbare normen voor comfort, ruimte en werkfaciliteiten (minimaal geschikt voor ontvangen van gemeenteleden).
- Gebruikskosten: Moeten marktconform zijn; bij (te) hoge WOZ-waarde kan worden gekeken naar een opting-in-regeling gebaseerd op traktement, als een gunstigere vorm.
- Duurzaamheid: Aandacht voor isolatie en verduur- zaming om energiekosten beheersbaar te houden; investeringen door gemeente, eventuele verrekening via aanhangsel beroepsbrief.

In overleg met de predikant kan worden afgeweken van de algemene regel dat de gemeente woon- en werkruimte aan- biedt. Bij eigen huisvesting van de predikant is de gemeente ontslagen van verplichtingen rond woonruimte, maar moet nog wel een werkruimte of vergoeding voor het gemis daar- van worden geboden (Uitvoeringsbepalingen 7 en 8). De

Kernpunten artikel

Positie predikant: Ambtsdrager, geroepen voor de bediening van Woord en sacramenten, niet in loondienst van de gemeente, niet ondergeschikt aan de kerkenraad en werkzaam volgens de kerkelijke rechtspositie (Generale Regeling 5).

Rol college van kerkrentmeesters: Scheppen en on- derhouden van materiële en financiële voorwaarden voor het werk van predikant (waaronder huisvesting), richting kerkenraad adviserend over de facilitering.

Huisvesting: Het college van kerkrentmeesters zorgt voor passende woon- en werkruimte die voldoet aan wettelijke normen voor veilig en maatschappelijk woongenot (Uitvoeringsbepaling 3).

Relevante kerkordebepalingen en regelingen: Kerkorde PKN Ordinantie 3-16, 11-1 en 11-2; Generale Regeling 5 (rechtspositie), Uitvoeringsbepalingen predikanten (concrete arbeidsvoorwaarden).

predikant betaalt bij gebruik van een pastorie een woonbijdrage (Uitvoeringsbepaling 12), die gekoppeld is aan de WOZ-waarde, tenzij de predikant al voor 2019 in de pastorie woonachtig was, dan kan hij/zij nog gebruik maken van een overgangsbepaling (afdracht woonbijdrage op basis van dienstjaren).

Werkplek en faciliteiten

De predikant moet kunnen beschikken over een goede werk- plek binnen de gemeente. Dit omvat:

- Een rustige, veilige en afgesloten ruimte voor pastorale gesprekken
- ICT-middelen en communicatievoorzieningen
- Toegang tot administratie, registers en vergaderruimtes
- Ondersteuning bij praktische zaken zoals agenda's, druk- werk of communicatie

Als de gemeente geen goede werkplek kan faciliteren heeft de predikant recht op een vergoeding (Uitvoeringsbepaling 7).

Financiële verantwoordelijkheid

Het college van kerkrentmeesters is verantwoordelijk voor het tijdig en juist betalen van traktementen en vergoedingen (Uit- voeringsbepalingen 15-25). Daarnaast regelt het college reis- vergoedingen (Uitvoeringsbepaling 9), studievergoedingen en andere noodzakelijke middelen. De begroting en jaarrekening worden zo ingericht dat het predikantswerk duurzaam kan doorgaan. Het CCBB toetst de meerjarenraming (minimaal 8 jaar vooruit) van de gemeente alvorens een solvabiliteitsver- klaring voor een nieuwe beroeping/vacature af te geven.

Ondersteunende randvoorwaarden

Daarnaast zijn veel colleges van kerkrentmeesters ook verant- woordelijk voor een deel van de communicatie, kerkbladen, ledenadministratie (LRP) en archiefbeheer. Het goed kunnen functioneren van een predikant hangt ook met deze zaken sa- men. Een goed bijgehouden ledenadministratie ondersteunt het pastorale werk van de predikant enorm. Voor het goed functio-

neren van de predikant zijn deze belangrijke randvoorwaarden nodig: ondersteuning van kerkenraad, kosteren en organisten, goed functionerende techniek (geluid, beamer, livestream), com- municatie, kerkbladen en een actuele ledenadministratie.

Bij bovenplaatselijke verplichtingen (bijdrage aan classis, werk- verbanden, synode, en dergelijke) zorgt het college van kerkrent- meesters voor de reiskosten en eventuele andere onkosten.

Het jaargesprek

Het jaargesprek tussen predikant en (afgevaardigden van de) kerkenraad is het moment om de facilitering en randvoor- waarden te evalueren. De kerkenraad is de organiserende partij. Dat betekent dat de kerkenraad soms niet uit zichzelf om input bij het college vraagt. Maar het college kan wel zelf aspecten aandragen, die in een jaargesprek een plek moeten krijgen, zoals genoemde evaluatie van de facilitering van het werk. Mochten er zaken zijn, die spelen tussen predikant en college? Wacht dan niet het jaargesprek af, maar maak deze juist tijdig met de predikant bespreekbaar.

Goede faciliteiten, duidelijke afspraken, regelmatig overleg, wederzijdse openheid en vertrouwen, dit alles draagt bij aan een ervaring van SAMEN sterk voor de kerk staan!

Belangrijke documenten en bronnen

- Generale Regeling 5: Rechtspositie predikanten protestantsekerk.nl/generale-regelingen/5-rechtspositie- predikanten
- Uitvoeringsbepalingen predikanten (versie 2026-A) protestantsekerk.nl/onderwerp/uitvoeringsbepaling/
- Aanhangsel bij de beroepsbrief protestantsekerk.nl/predikant/beroepbaarverklaring
- Verrekening duurzaamheidsinvestering pastorie www.kerkrentmeester.nl/app/uploads/2025/05/Model- huurovereenkomst-zaak-ambtswoning-def-mei-2025.docx
- Artikel passend woongenot en de transitie van de pastorieën: www.kerkrentmeester.nl/app/uploads/2024/08/ Ambtswoning-passend-bij-het-ambt-en-bij-de-tijd.pdf
- Richtlijn jaargesprek protestantsekerk.nl/kerkenraad/jaargesprek
- Informatie over de pastorie protestantsekerk.nl/predikant/pastorie en www.kerkrentmeester.nl/pastorie (met ook info over de (tijdelijke) verhuur van de pastorie)
- Richtlijn solvabiliteitsverklaring (vastgesteld 20 maart 2022) protestantsekerk.nl/download26048/Solvabiliteitsverklaring %20-%20richtlijn%20-%20GCBB%2010%20maart%202022.pdf
- Informatie is voor predikanten ook te krijgen bij de Bond van Predikanten (BNP): www.predikanten.nl

Verschenen: februari 2026
Laatste revisie: februari 2026